

ДОДАТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ПОЈАШЊЕЊА У ОТВОРЕНОМ ПОСТУПКУ ЈАВНЕ НАБАВКЕ УСЛУГЕ – НАБАВКА УСЛУГА ИНТЕРНЕТА И ПРЕНОСА ПОДАТАКА (ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНЕ УСЛУГЕ) - (ЈАВНА НАБАВКА БРОЈ 6/2020), ОД 30.3.2020. ГОДИНЕ

Потенцијални понуђач је поставио следећа питања, у коме тражи додатне информације у предметном поступку:

Питање број 1:

Техничком спецификацијом, на страни 6. Конкурсне документације је прописано "Комплетна инфраструктура система за заштиту треба да се налази у сервисној мрежи Понуђача у Републици Србији". Даље, на страни 7. је захтевано да Понуђач достави у понуди "фотокопију фактуре или уговора о куповини уређаја". Молимо за појашњење из ког разлога су предвиђени ови захтеви који ограничавају конкуренцију међу понуђачима? Услугу детекције, спречавања и извештавања о ДДоС нападима на мрежу је подједнако ефикасно могуће пружити и системом који је заснован на клауд решењу у ком случају је небитна географска локација опреме; такве услуге заштите мреже се редовно пружају државним органима чији је рад такође од виталног значаја за функционисање државне управе. Молимо за техничко образложење оваквог захтева у погледу предметног система. Даље, доказ о могућности пружања услуга детекције, спречавања и извештавања о ДДоС нападима на мрежу и испуњењу услова из члана 76. Закона о јавним набавкама је фотокопија фактуре или уговора о куповини уређаја или фотокопија фактуре и документ којим је описана техничка спецификација уређаја/система, као и изјава одговорног лица понуђача или потврда испоручиоца система да је инсталирана комплетна инфраструктура система за ДДоС заштиту у сервисној мрежи понуђача. Молимо за појашњење због чега је за наручиоца битан правни основ коришћења система за заштиту од ДДоС напада? Како је наручилац и на основу којих овлашћења дефинисао да једино власник наведеног система може пружити предметну услугу, а да то није у могућности да учини на пример оператор који такав систем користи на основу уговора о дугорочном закупу или неког другог правног посла? На који начин и којим методом при стручној оцени понуда је наручилац у могућности да оцени да предметни услов за учествовање у поступку јавне набавке у смислу члана 76. ЗЈН-а може да испуни једино власник таквог система, а не и понуђач који таквим системом располаже по другом правном основу? Посебно напомињемо да је понуђач којем буде додељен уговор о јавној набавци у обавези да достави меницу као средство финансијског обезбеђења за уредно извршење посла, да сноси и последицу негативне референце у случају раскида уговора о јавној набавци због неизвршења обавеза, те да ниједном понуђачу није у интересу да достави понуду за уговор који није у могућности да реализује.

Одговор на питање број 1:

На основу одредбе члана 28. Закона о министарствима ("Службени гласник РС", бр.44/2014, 14/2015, 54/2015, 96/2015 и 62/2017), Републички геодетски завод обавља стручне послове и послове државне управе који се односе на: државни премер и катастар и упис права на непокретностима и њихову обнову и одржавање; израду основне државне карте; одржавање регистра просторних јединица; утврђивање кућних бројева; означавање зграда бројевима; вођење регистра кућних бројева, улица и тргова; бонитирање земљишта; утврђивање катастарског прихода; уређење земљишта путем комасације; повезивање геодетских мрежа и размену геодетских и картографских података са суседним државама; израду и развој геодетског информационог система; вођење архива техничке документације државног

премера, планова и карата, као и друге послове одређене законом. Републички геодетски завод обавља стручне послове из области геомагнетизма и аерономије који се односе на: проучавање просторних и временских карактеристика електричног, магнетског и електромагнетског поља земље, праћење временске варијације тих поља и проучавање њихових узрока; праћење и проучавање стања и процеса у магнетосфери и јоносфери и израђивање јоносферске прогнозе; проучавање простирања електромагнетских таласа, утврђивање електричних параметара земље и израђивање одговарајућих карата; проучавање перманентног магнетског поља земље, утврђивање његове регионалне конфигурације и израђивање и издавање одговарајућих геомагнетских карата; проучавање закономерности развоја магнетског поља земље и геомагнетских појава које претходе земљотресу; проучавање утицаја геомагнетских поља на живе организме; успостављање, одржавање и мерење на основној мрежи геомагнетских тачака и секуларним станицама; детаљна мерења, као и мерења на аеродромима и другим локацијама и израђивање одговарајућих тематских карата; вршење калибрације инструмената и уређаја, као и друге послове одређене законом.

Носачи информација Завода се чувају у складу са Законом о информационој безбедности ("Службени гласник РС", број 6/16, 94/17 и 77/19), Уредбом о канцеларијском пословању органа државне управе ("Службени гласник РС", број 80/92, 45/16 и 98/16), Упутством о канцеларијском пословању органа државне управе ("Службени гласник РС", број 10/93, 14/93, 67/16 и 3/17), Правилником о безбедности информационо-комуникационих система у Републичком геодетском заводу 07 број 110-7/2017 од 12.7.2017.године, Правилником о начину чувања, увида и издавања података премера, катастра непокретности и водова ("Службени гласник РС", број 96/12) и Упутством за примену прописа о канцеларијском пословању у организационим јединицама Републичког геодетског завода од 1995. године. Рачунарска опрема се штити од вируса и обезбеђује се уређајима за непрекидно напајање електричном енергијом. Сигурносно снимање података на други носач врши се дневно, квартално и годишње. Ниједна информација настала у раду или увези са радом Завода није похрањена на носач информација који чува други државни орган.

Информације које су у поседу завода су:

- 1) Подаци премера, катастра земљишта, катастра непокретности и катастра водова, основне државне карте, основних геодетских радова, подаци о границама просторних јединица, називима насеља, улица и тргова и кућним бројевима, катастарског класирања и бонитирања земљишта; подаци о висини катастарског прихода, комасацији земљишта, подаци из архива техничке документације, државног премера и катастра, збирке исправа на основу којих је извршен упис у катастар;
- 2) Документација о извршеним плаћањима, документација о запосленима, документација о спроведеним конкурсима, радне верзије докумената у припреми, записници са колегијума, понуде о јавним набавкама и јавни позиви, збирке прописа у библиотеци, стручна мишљења у вези са применом прописа из делокруга завода, нацрти закона које је припремио Завод, подзаконска акта која је донео Завод и сл.

Приликом утврђивања техничке спецификације, Наручилац се водио пре свега својим реалним потребама и у складу са чланом 70. Закона о јавним набавкама, у оквиру техничке спецификације прецизирао услове које понуђачи треба да испуне, као и начин доказивања. У конкурсној документацији се наводи тип заштите од напада и брзина линка коју мора да поседује уређај преко кога иде заштита. Чињеница је да на тржишту постоје другачији видови заштите од ДДоС напада којима се пружа заштита, али који су по питању безбедности лошији од траженог захтева. Наручилац не цени на основу права својине да ли је уређај/систем за заштиту од ДДоС напада адекватан, већ на основу функционалности коју уређај/систем

пружа. Веома важним функционалностима сматрају се кашњење и сигурност. Такође, као што је наведено у конкурсној документацији, инфраструктура система за заштиту од ДДоС напада треба да се налази у сервисној мрежи понуђача у Републици Србији, а да би се налазила у сервисној мрежи понуђача, неопходно је да опрема буде у власништву понуђача, те је као доказ наведено да понуђачи доставе фотокопију уговора или фактуре о куповини уређаја. Посебно истичемо да ниједна информација настала у раду или у вези са радом Завода није похрањена на носач информација који чува други државни орган и с тим у вези се захтева и од понуђача да се систем за заштиту налази у сервисној мрежи понуђача у републици Србији и у власништву понуђача.

Кашњење представља време неопходно да заштићени пакет буде испропагиран од свог извора до крајњег одредишта. Што је краћа дестинација, то је пропагација сигнала с краја на крај бржа, што подразумева да светлост кроз оптичко влакно брже стиже до одредишта када му је оно ближе.

Поред тога, на кашњење утиче и тзв. број "хопова". Наиме, када корисник жели нпр. да приступи апликацији (све апликације у Републичком геодетском заводу су централизоване, или "web based"), онда његов рачунар шаље и прима пакете кроз руту "нодова", који заправо представљају поменуте "хопове", односно број транзитних тачака кроз који пакет мора да прође. Свака та тачка представља рутер, или њему сличан уређај који "рутира" (прослеђује саобраћај) у неопходном смеру. Да би то извео, уређај мора да врши обраду сваког пристиглог пакета и потом донесе одлуку на који начин да га даље проследи. То уноси додатно кашњење на путу пакета од извора до одредишта. Што је већи број "хопова", или рутера, то је и већи број обрада пакета, а самим тим и веће укупно кашњење у пропагирању сигнала. Уколико је процесор рутера оптерећен, или недовољно добрих карактеристика, то време обраде бива још веће. Два или више међусобна "хопа" (рутера) могу бити интернет сервис провајдери (ИСП). ИСП са другим ИСП комуницира преко BGP (Border Gateway Protocol). BGP није векторски протокол, јер векторски протокол дефинише рутирање на основу најкраће путање, што значи да, ако се мора направити избор између више рута до истог одредишта, бира се најкраћа. Међутим, BGP омогућава сваком АС (интернет сервис провајдеру) да самостално формулише своју политику рутирања (local policy) и то омогућава да local policy надјача метричке податке о удаљености, тј. АС (ИСП) може изабрати не-минимални пут због своје локалне политике рутирања, што се уструци назива " BGP проблем конвергенције". Стога би већи број интернет сервис провајдера на путањи од извора до одредишта допринео додатном кашњењу у описаном пропагирању сигнала. Када пакет напушта мрежу матичне државе, већ у старту се повећава број ИСП за минимум један. Питање кашњења је изузетно важно када је реч о real-time сервисима, каква је заштита од ДДоС напада. Нарочито осетљиви на кашњење су "клауд" сервиси који се хостују изван територије Републике Србије, пошто саобраћај излази ван ње. Када је заштита у мрежи трећег лица, постоји могућност да корисников саобраћај увек пролази кроз ту мрежу, што представља неоптимално рутирање и уноси значајно додатно кашњење, самим тим и додатну несигурност. Такође, корисник може добити детаљније извештаје о нападима и имати јаснији увид у то шта тачно проузрокује загушење линка од провајдера који поседује свој систем заштите у сервисној мрежи. На тај начин, добија се бржи одзив и боља подршка, односно подршка је практично стално доступна и директно је на вези са наручиоцем, што је кључно у ситуацијама када напад траје, а свакако за собом повлачи лакши договор са понуђачем и око иницирања евентуалних измена (посебних захтева) конфигурације заштите.

Са техничког аспекта као што је горе наведено, за тражени систем за заштиту који треба да има могућност филтрирања, односно ублажавања последица напада наведеног капацитета нежељеног саобраћаја није прихватљиво да се обавља ван територије Републике Србије. Поново наводимо да би у супротном случају у долазном, регуларном смеру саобраћаја, пакети

морали да прођу кроз опрему и системе других или можда чак иностраних провајдера при чему је могуће да се изврши инспекција пакета и обави увид у њихов садржај, а самим тим нема више никакве контроле од стране Понуђача када пакет изађе из његове сервисне мреже па можда и из Републике Србије. Захтев Наручиоца представља логичнији избор с обзиром на то да се тражи да се комплетна инфраструктура и пропратни софтвер за заштиту налази у Републици Србији и да се налази у самој мрежи Понуђача, што даље повлачи чињеницу да не постоји зависност од других провајдера/оператора.

Наручилац је, сходно Закону о јавним набавкама, утврдио услове за учествовање у поступку јавне набавке и техничке спецификације, полазећи од својих објективних потреба, а не од пословних и економских интереса понуђача, при чему је водио рачуна да обезбеди како конкуренцију, тако и једнакост понуђача.

Законом о јавним набавкама изричито су наведена четири додатна услова које наручиоци најчешће могу захтевати у поступцима јавних набавки, а то су: финансијски, пословни, технички и кадровски капацитети понуђача. Према Закону о јавним набавкама смисао одређивања додатних услова и јесте да наручилац буде сигуран да ће уговор закључити са понуђачем који има капацитете да успешно реализује предметни уговор. Овде указујемо на веома битну карактеристику додатних услова, а то је да они морају бити у вези са предметом јавне набавке за коју се одређују, што у овом конкретном случају и јесу.

Претходно наведено детаљно објашњење кашњења и сигурности у испоруци пакета у случају да опрема није у сервисној мрежи понуђача показује да је неопходно да опрема за заштиту ДДоС напада буде имплементирана у сервисној мрежи понуђача, самим тим и у власништву понуђача. Овим захтевом се не фаворизује ни један понуђач, с обзиром да на тржишту има више понуђача који испуњавају овакав захтев.

Узимајући у обзир комплексност јавне набавке, послове које обавља наручилац, средство обезбеђења које наручилац захтева од одабраног понуђача без доказа да је опрема за заштиту од ДДоС напада имплементирана у сервисној мрежи понуђача, а самим тим и у власништву понуђача, није довољна. Садашњи тренутак нарочито нас упозорава да су ситуације ванредног стања могуће, и из тог разлога Наручилац инсистира пре свега на квалитету и сигурности, а наплата казне (меница) или раскид уговора не би могли да надокнаде учињену штету када би до ње неким случајем дошло због тога што је пружена услуга мање сигурна.

Питање број 2:

Образац структуре цене није усаглашен са захтеваним брзинама на локацијама наручиоца јер нема довољан број редова да се понуди цена за све захтеване брзине услуге (10/10, 12/12, 20/20, 25/25, 30/30 Mbps...) те није могуће понудити цену за све брзине које су захтеване конкурсном документацијом.

Одговор на питање број 2:

Наручилац прихвата примедбу потенцијалног понуђача и у делу Обрасца структуре цене ће изменити Конкурсну документацију у што краћем року.

КОМИСИЈА ЗА ЈАВНУ НАБАВКУ